

MILLIY VA JAHON MUSIQA VA SAN'ATI YUTUQLARI

*Madaniyat Vazirligi Madaniyat boshqarmasi tasarrufidagi
Farg'ona shahar 2-sonli Bolalar musiqa va san'at maktabi “
Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha” mas'ul hodim
Mirkomilova Nigoraxonning*

ANNOTATSIYA

Milliy va jahon san'ati – bu insoniyatning eng go'zal ijodiy merosidir. O'zbek san'ati va musiqasi xalqning tarixiy xotirasi, o'ziga xosligi va madaniy qadriyatlarining ifodasi bo'lsa, jahon san'ati global tajriba, ilm-fan va texnologiyalar bilan boyigan mushtarak merosdir.

Kalit so'zlar: Milliy musiqa, jahon musiqasi, madaniy taraqqiyot, milliy musiqa yutuqlar, jahon musiqa yutuqlari, mumtoz musiqa, xalqaro festivallar, raqamli texnologiyalar

АННАТАЦИЯ

Национальное и мировое искусство-прекраснейшее творческое наследие человечества. В то время как узбекское искусство и музыка являются выражением исторической памяти, самобытности и культурных ценностей народа, мировое искусство является общим наследием, обогащенным мировым опытом, наукой и технологиями.

Ключевые слова: национальная музыка, мировая музыка, культурный прогресс, национальная музыка достижения, мировые музыкальные достижения, классическая музыка, международные фестивали, цифровые технологии

ANNOTATION

National and world art is the most beautiful creative heritage of mankind. While Uzbek art and music are an expression of the historical memory, identity and

cultural values of the people, world art is a shared heritage rich in global experience, science and technology.

Keywords: National Music, World Music, Cultural Development, National Music achievements, world music achievements, classical music, international festivals, digital technologies

Kirish

San'at va musiqa insoniyat ruhiy dunyosining in'ikosi, madaniy taraqqiyotining asosiy belgisi hisoblanadi. Har bir xalq o'z tarixiy taraqqiyoti davomida san'at va musiqani o'zining urf-odatlarini, e'tiqodi va hayot tarziga asoslab rivojlantirgan. Bugungi kunda esa bu sohalar nafaqat madaniy merosni saqlab qolish vositasi, balki zamonaviy dunyoning madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojiga hissa qo'shayotgan kuchli omilga aylangan.

ASOSIY QISM

Musiqa va san'at insoniyat madaniyatining ajralmas bir qismidir. Har bir xalq o'zining boy tarixiy merosiga, urf-odatlarini va an'analariga asoslanib, o'ziga xos badiiy shakllar va musiqiy yo'nalishlarni yaratgan. Shu bilan birga, jahon san'ati va musiqasi global rivojlanish jarayonida milliy an'analar bilan uyg'unlashib, yangi yutuqlarni yuzaga keltirmoqda. Ushbu maqolada milliy va jahon miqyosida erishilgan asosiy musiqa va san'at yutuqlari, ularning insoniyat taraqqiyotidagi o'rni hamda o'zaro ta'siri haqida so'z yuritiladi

Milliy musiqa va san'at – bu xalq qalbining, uning tarixi, o'tmishi va orzularining badiiy ifodasidir. Jahon san'ati esa turli xalqlarning tajribalari, estetik qarashlari va texnik imkoniyatlarining uyg'unlashuvidan vujudga kelgan boy merosdir. Ushbu maqolada milliy va jahon musiqa va san'ati yutuqlari, ularning o'zaro aloqalari va jamiyat hayotidagi ahamiyati chuqur tahlil qilinadi

O'zbekiston san'ati va musiqasi qadimdan boy tarixga ega. Shashmaqom, baxshichilik, maqom, xalq raqslari kabi yo'nalishlar milliy musiqaning durdonalari hisoblanadi.

Jumladan: Shashmaqom – Markaziy Osiyo xalqlarining klassik musiqiy merosi bo'lib, 2003-yilda YuNESK Oning nomoddiy madaniy merosi ro'yxatiga kiritilgan. Baxshichilik san'ati – xalq og'zaki ijodining namunasi sifatida, milliy ruh, folklor va tarixiy xotirani saqlab qoluvchi muhim omildir. Mumtoz san'at – hofizlik, ruboiyxonlik, sozandachilik orqali rivojlanib, bugungi kunda ham yoshlarga o'rgatilmoqda. Milliy san'atda tasviriy san'at ham alohida o'rin tutadi. O'zbek miniatyurasi, naqsh va amaliy san'at, haykaltaroshlik, milliy teatr va kino sohasida ham yutuqlar salmoqlidir. Xususan, Abdulla Qodiriy nomidagi davlat san'at va madaniyat instituti, O'zbekiston Davlat Filarmoniyasi, "Bahor" ansambli va boshqa muassasalar milliy madaniyat rivojiga xizmat qilmoqda.

Jahon miqyosida musiqiy va badiiy ijod sohalari yildan-yilga yuksalmoqda. Klassik musiqa, opera, balet, raqs san'ati, zamonaviy estrada, rok, jazz va boshqa ko'plab yo'nalishlar mavjud. Shuningdek: Evropa klassik musiqasi – Bethoven, Motsart, Bax kabi bastakorlar asarlari orqali inson ruhiyatini chuqur ifoda etadi.

Amerika jazz va blues – 20-asrda yangi musiqiy inqilob bo'lib, bugungi pop va rok musiqasining asosiga aylangan.

Sharq musiqasi – Hindistonning raqs va musiqa an'anasi, Xitoyning guqin va erhu sozlari orqali boy madaniy merosni aks ettiradi.

San'at sohasida esa Leonardo da Vinchi, Mikelanjelo, Van Gogh, Picasso kabi rassomlar asarlari jahon madaniyatining durdonalari sifatida e'tirof etiladi. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar yordamida animatsiya, raqamli rassomlik va virtual san'at ham jadal rivojlanmoqda.

Bugungi globallashuv davrida milliy va jahon san'ati o'zaro uyg'unlashmoqda. O'zbekistonlik san'atkorlar jahon sahnalarida muvaffaqiyat bilan ishtirok etmoqda. Jumladan: O'zbek sozandalar xalqaro musiqiy festivallarda ishtirok etmoqda. Raqs ansambllarimiz turli mamlakatlarda konsertlar berib, milliy raqs san'atini targ'ib qilmoqda. Mahoratli qo'shiqchilarimiz xalqaro estrada musobaqalarida yuqori o'rinlarni egallamoqda.

Bunday hamkorliklar nafaqat san'at rivoji, balki xalqlar o'rtasida do'stlik

va madaniy almashinuvni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Hozirda xalqaro festivallar, konsertlar, biennaler (san'at ko'rgazmalari) orqali milliy san'at jahon sahnasida namoyon bo'lmoqda. O'zbekistonlik san'atkorlar ko'plab nufuzli musobaqa va festivallarda qatnashib, yuksak baholarga sazovor bo'lmoqda.

Raqamli texnologiyalar san'atda yangi imkoniyatlar ochmoqda. Musiqa ishlab chiqarish, animatsiya, 3D dizayn, sun'iy intellekt asosidagi san'at shakllari paydo bo'lmoqda. Bu esa ijodkorlar uchun yangi yo'nalishlar yaratmoqda.

O'zbekiston Prezidenti tomonidan san'at va madaniyatni qo'llab-quvvatlash borasida ko'plab qaror va farmonlar qabul qilinmoqda. Jumladan, "Madaniyat va san'atni rivojlantirish jamg'armasi", "Yoshlar – kelajagimiz" dasturlari san'at sohasi vakillariga imkoniyatlar yaratmoqda. Madaniyat va san'at yo'nalishidagi oliy o'quv yurtlari, musiqa maktablari, kollejlari orqali yangi avlod san'atkorlari yetishib chiqmoqda. Yoshlarga musiqa, raqs, teatr, rassomlik, haykaltaroshlik bo'yicha zamonaviy bilimlar berilmoqda.

Milliy va jahon san'ati – bu insoniyatning eng go'zal ijodiy merosidir. O'zbek san'ati va musiqasi xalqning tarixiy xotirasi, o'ziga xosligi va madaniy qadriyatlarining ifodasi bo'lsa, jahon san'ati global tajriba, ilm-fan va texnologiyalar bilan boyigan mushtarak merosdir. Ularni o'rganish, saqlash va rivojlantirish bizning burchimizdir. San'at orqaligina insoniyat o'zining eng chuqur hislarini, orzularini va ma'naviy izlanishlarini ifoda eta oladi.

Xulosa

Milliy va jahon musiqasi hamda san'ati insoniyat madaniy hayotining ajralmas qismidir. U nafaqat estetik zavq baxsh etadi, balki tarix, madaniyat va ruhiyatni saqlash va yetkazish vositasidir. Milliy san'atni asrash, uni xalqaro maydonga olib chiqish, shuningdek, jahon yutuqlaridan o'rnak olish orqali kelajak avlodga boy madaniy meros qoldirish mumkin. Shu bois, har bir yosh avlodni san'atga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni qo'llab-quvvatlash – har bir jamiyatning muhim vazifasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR